

เสถียรภาพชั่วคราวของระบบโคเซ็นเนอเรชั่นที่ต่อเข้ากับระบบจ่ายไฟฟ้าของรัฐ

นายพรชัย ปฏิภาณปรีชาวุฒิ

66 ล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-015-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15438

I17494999

TRANSIENT STABILITY OF COGENERATION SYSTEM CONNECTED TO A NATIONAL GRID

MR. PORNCHAI PATIPARNPRECHAVUDHI

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Engineering
Department of Electrical Engineering

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

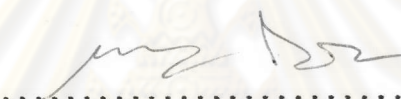
ISBN 974-576-015-3

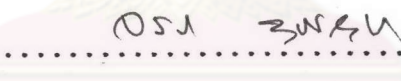
หัวข้อวิทยานิพนธ์ เสถียรภาพชั่วคราวของระบบโคเเนนเนอ เรชั่นที่ต่อเข้ากับระบบจ่าย ไฟฟ้าของรัฐ
โดย นายพรชัย ปฏิภาณปรีชาวุฒิ
ภาควิชา วิศวกรรม ไฟฟ้า
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา บุญยุบล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิษวราภัย)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ไพบุลย์ ไชยนิล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา บุญยุบล)

..... กรรมการ
(นาย กุม ไชค โบเนียม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ พิทยพัฒน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พริษฐ์ ปฏิภาณปรีชาวุฒิ : เสถียรภาพชั่วครู่ของระบบโคเจนเนอเรชั่นที่ต่อเข้ากับระบบจ่ายไฟฟ้าของรัฐ (TRANSIENT STABILITY OF COGENERATION SYSTEM CONNECTED TO A NATIONAL GRID) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร.จรววย บุญยุบล, 126 หน้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แสดงถึงการศึกษาเสถียรภาพของระบบโคเจนเนอเรชั่น ที่ต่อเข้ากับระบบจ่ายไฟฟ้าของรัฐ โดยอาศัยหลักการที่ระบบโคเจนเนอเรชั่นเป็นระบบที่เครื่องกำเนิดไฟฟ้าอยู่ใกล้โหลดมาก ดังนั้นจึงได้ใช้แบบจำลองที่ละเอียดของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและโหลดสำหรับระบบโคเจนเนอเรชั่น ส่วนระบบจ่ายไฟฟ้าของรัฐ จะใช้แบบจำลองอย่างง่ายสำหรับเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและโหลด จากหลักการดังกล่าวจะทำให้การวิเคราะห์เสถียรภาพของระบบได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์เสถียรภาพชั่วครู่กระทำเป็น 3 กรณี คือ กรณีแรกเกิดความผิดปกติของขึ้นที่บัสของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าของระบบโคเจนเนอเรชั่น ผลที่เกิดขึ้นคือ เสถียรภาพของระบบโคเจนเนอเรชั่น เป็นอย่างไรบ้าง กรณีที่ 2 ถ้าเกิดความผิดปกติของขึ้นที่บัสของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าในระบบจ่ายไฟฟ้าของรัฐ เสถียรภาพของระบบโคเจนเนอเรชั่น จะเป็นอย่างไรบ้าง และกรณีที่ 3 ถ้าเกิดความผิดปกติของขึ้นในระบบโคเจนเนอเรชั่น แล้วจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบจ่ายไฟฟ้าของรัฐอย่างไรบ้าง

การวิเคราะห์เสถียรภาพโดยอาศัยหลักการของระบบโคเจนเนอเรชั่นนี้ จึงมีประโยชน์ในการวิเคราะห์เสถียรภาพของระบบก่อนที่จะทำการติดตั้ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา ๒๕๓๑

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ดร.จรววย บุญยุบล

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

PORNCHAI PATIPARNPRECHAVUDHI : TRANSIENT STABILITY OF COGENERATION SYSTEM CONNECTED TO A NATIONAL GRID. THESIS ADVISOR : PROF.CHARUAY BOONYUBOL, Ph.D. 126 PP.

This thesis presents the result of a study of a cogeneration system which is connected to a national grid. As the cogeneration system is a system in which the generators are close to the loads, detailed models of generator and load are used, whereas, simple ones are used for the national grid system. In such doing, the analysis of system stability will render more accurate result.

The transient stability study is carried out to investigate the effect on the stability of the cogeneration system in case of fault at its own generator bus, in case of fault in the grid system's generator bus and the effect on the stability of the grid system when a fault occurs in the cogeneration system.

The stability analysis from the concept of cogeneration system is useful for system analysis before installation.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

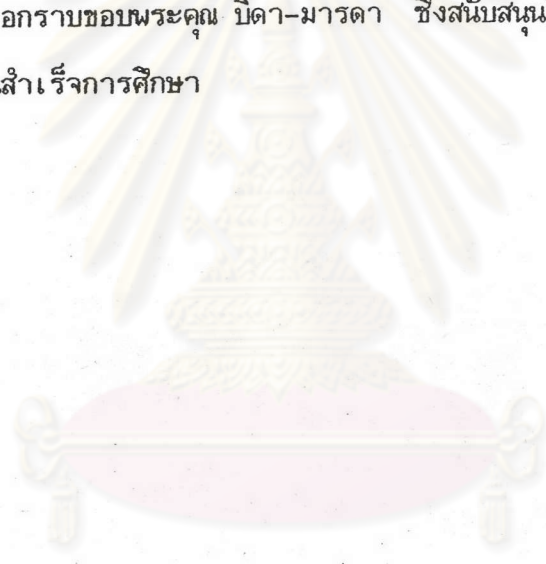
ภาควิชา วิศวกรรมไฟฟ้า
สาขาวิชา วิศวกรรมไฟฟ้า
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 051 รพสช

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดีจากความช่วยเหลือของหลายท่าน ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. จรวัย บุญยกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยด้วยดีตลอดมา ขอขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ไพบุลย์ ไชยนิล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ พิทยพัฒน์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า และ คุณกมุท โชค ไบแย้ม หัวหน้ากองวิจัยและพัฒนาการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำรวมทั้งข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของงานวิจัยนี้ นอกจากนี้ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ทุกคนที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
List of principle symbols.....	ฐ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
2. การศึกษาระบบไฟฟ้าทั่วไปและระบบโคเจนเนอเรชัน.....	5
2.1 ระบบไฟฟ้าทั่วไป.....	5
2.2 ระบบโคเจนเนอเรชัน.....	6
2.2.1 แบบจำลองของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า.....	6
- แบบจำลองของเครื่องจักรแบบซิงโครนัส.....	7
- สมการแรงดันในแกนอ้างอิงในโรเตอร์.....	8
- แบบจำลองของเอ็กไซเตอร์.....	14
2.2.2 แบบจำลองของโหลด.....	15
- แบบจำลองของโหลดแบบพลวัต.....	15
- สมการแรงดันในแกนอ้างอิงใด ๆ ของมอเตอร์เหนี่ยวนำ 3 เฟส.....	15
- สมการแรงบิด.....	18
- แบบจำลองของโหลดแบบสถิตย์.....	18
3. การวิเคราะห์เสถียรภาพชั่วคราวของระบบโคเจนเนอเรชัน.....	19
3.1 การวิเคราะห์เสถียรภาพชั่วคราวของระบบไฟฟ้าทั่วไป.....	19
- การคำนวณของสมการพีชคณิต.....	20

- การคำนวณของสมการดิฟเฟอเรนเชียล.....	21
3.2 การวิเคราะห์เสถียรภาพชั่วคราวของระบบโคเเนนเนอเรชั่น.....	24
- การวิเคราะห์ส่วนของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า.....	24
- การวิเคราะห์ส่วนของโหลด.....	26
- แบบจำลองของ โหลดแบบพลวัต.....	30
- แบบจำลองของ โหลดแบบสถิตย์.....	31
- การวิเคราะห์ โหลดรวม.....	35
3.3 การวิเคราะห์เสถียรภาพชั่วคราวของระบบตัวอย่าง.....	35
3.3.1 ผลการวิเคราะห์ขณะที่เกิดความผิดปกติขึ้นใน ระบบโคเเนนเนอเรชั่น.....	41
- กรณีที่ความผิดปกติขึ้นที่บัสของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า หมายเลข 15 (CASE 1).....	42
3.3.2 ผลการวิเคราะห์ขณะที่เกิดความผิดปกติในระบบจ่ายไฟฟ้าของรัฐ.....	42
3.3.3 สรุปผลการวิเคราะห์เสถียรภาพชั่วคราวของระบบโคเเนนเนอเรชั่น..	49
4. ผลของระบบโคเเนนเนอเรชั่นที่ต่อเข้ากับระบบจ่ายไฟฟ้าของรัฐ.....	52
4.1 ลักษณะโดยทั่วไป.....	52
4.1.1 กระแสลัดวงจร.....	52
4.1.2 ระบบป้องกัน.....	53
- ระบบ remote backup protection สำหรับ ความผิดปกติเฟส (phase fault).....	55
- ระบบ remote backup protection สำหรับความผิดปกติลงดิน (ground fault).....	56
4.1.3 การต่อลงดิน.....	58
4.1.4 การแยกออกจากกันของทั้ง 2 ระบบ (Islanding).....	60
4.2 เสถียรภาพชั่วคราวและผลกระทบของระบบโคเเนนเนอเรชั่น ที่มีต่อระบบจ่ายไฟฟ้าของรัฐ.....	60
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	69

เอกสารอ้างอิง.....	71
ภาคผนวก ก. ระบบไฟฟ้ามาตรฐาน 14 บัสของ IEEE.....	73
ภาคผนวก ข. ข้อมูลรายละเอียดของโหลดที่เป็นมอเตอร์.....	77
ภาคผนวก ค. โปรแกรมที่ใช้งาน.....	84
ประวัติผู้เขียน.....	126

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.3-1	Line Data.....	37
3.3-2	Shunt Capacitor Data.....	37
3.3-3	Transformer Data.....	38
3.3-4	Regulated Bus Data(P-V Buses).....	38
3.3-5	Composite Load Data.....	38
3.3-6	Generator Data.....	39
3.3-7	Bus Data and Load Flow Results.....	40
3.3.3-1	ตารางเปรียบเทียบระหว่างผลการวิเคราะห์ในหัวข้อ 3.3.1 และ หัวข้อ 3.3.2.....	50
4.2-1	ตารางเปรียบเทียบผลของระบบโคเจนเนอเรชันที่มีต่อระบบจ่ายไฟฟ้า ของรัฐ ในลักษณะของแบบจำลองของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและโหลดที่ ต่างกัน.....	68

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

รูปที่		หน้า
2.1-1	Classical model.....	5
2.2.1-1	ขดลวด stator.....	7
2.2.1-2	ขดลวด rotor.....	8
2.2.1-3	วงจรสมมูลย์ของ synchronous machine.....	10
2.2.1-4	Type G-SCR excitation system.....	14
3.1-1	โพลาร์ชาร์ตการวิเคราะห์ระบบไฟฟ้าทั่วไป.....	23
3.2-1	โพลาร์ชาร์ตของแบบจำลองอย่างละเอียดของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า...	27
3.2.2	โพลาร์ชาร์ตของระบบ excitation.....	29
3.2-3	โพลาร์ชาร์ตแบบจำลองอย่างละเอียดของโหลด.....	32
3.2-4	โพลาร์ชาร์ตของการวิเคราะห์เสถียรภาพในระบบโคเจนเนอเรชัน..	34
3.3-1	ระบบตัวอย่าง.....	36
3.3.1-1	CASE 1 : Internal voltage angle of generator for fault at bus 15.....	43
3.3.1-2	CASE 1 : Relative angle of generator for fault at bus 15.....	44
3.3.1-3	CASE 1 : Ratio of generator speed to synchronous speed for fault at bus 15.....	45
3.3.2-1	CASE 2 : Internal voltage angle of generator for fault at bus 1.....	46
3.3.2-2	CASE 2 : Relative angle of generator for fault at bus 1.....	47
3.3.2-3	CASE 2 : Ratio of generator speed to synchronous speed for fault at bus 1.....	48

4.1.2-1	ระบบป้องกัน.....	54
4.1.2-2	Dedicated arrangement.....	55
4.1.2-3	Integrated arrangement.....	55
4.1.2-4	Under/Overvoltage relay.....	57
4.1.2-5	" Corner of Delta " voltage relay.....	58
4.1.3-1	Low-resistance grounded redundant auxiliary power system.....	59
4.2-1	CASE 3 : Internal voltage angle of generator for fault at bus 3.....	61
4.2-2	CASE 3 : Relative angle of generator for fault at bus 3.....	62
4.2-3	CASE 3 : Ratio of generator speed to synchronous speed for fault at bus 3.....	63
4.2-4	CASE 4 : Internal voltage angle of generator for fault at bus 3.....	64
4.2-5	CASE 4 : Relative angle of generator for fault at bus 3.....	65
4.2-6	CASE 4 : Ratio of generator speed to synchronous speed for fault at bus 3.....	66

ศูนย์วิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LIST OF PRINCIPLE SYMBOLS

P_L	= กำลังจริงของโหลด
Q_L	= กำลังรีแอกทีฟของโหลด
i_{as}, i_{bs}, i_{cs}	= กระแสไฟฟ้าในขดลวดสเตเตอร์ของเฟส a, b และ c
i_{qs}, i_{ds}, i_{os}	= กระแสไฟฟ้าในขดลวดสเตเตอร์ของแกนแม่เหล็ก d, q และ 0
i_{ar}, i_{br}, i_{cr}	= กระแสไฟฟ้าในขดลวดโรเตอร์ของเฟส a, b และ c ในมอเตอร์เหนี่ยวนำ
i_{qr}, i_{dr}, i_{or}	= กระแสไฟฟ้าในขดลวดโรเตอร์ของแกนแม่เหล็ก d, q และ 0 ในมอเตอร์เหนี่ยวนำ
i_{kq1}, i_{kq2}	= กระแสไฟฟ้าในขดลวดแอมแปอร์ในแกนแม่เหล็ก q
i_{kd}	= กระแสไฟฟ้าในขดลวดแอมแปอร์ในแกนแม่เหล็ก d
i_{fd}	= กระแสไฟฟ้าในขดลวดสนาม
V_{as}, V_{bs}, V_{cs}	= แรงดันไฟฟ้าในขดลวดสเตเตอร์ของเฟส a, b และ c
V_{qs}, V_{ds}, V_{os}	= แรงดันไฟฟ้าในขดลวดสเตเตอร์ของแกนแม่เหล็ก d, q และ 0
V_{ar}, V_{br}, V_{cr}	= แรงดันไฟฟ้าในขดลวดโรเตอร์ของเฟส a, b และ c ในมอเตอร์เหนี่ยวนำ
V_{qr}, V_{dr}, V_{or}	= แรงดันไฟฟ้าในขดลวดโรเตอร์ของแกนแม่เหล็ก d, q และ 0 ในมอเตอร์เหนี่ยวนำ
V_{kq1}, V_{kq2}	= แรงดันไฟฟ้าในขดลวดแอมแปอร์ในแกนแม่เหล็ก q
V_{kd}	= แรงดันไฟฟ้าในขดลวดแอมแปอร์ในแกนแม่เหล็ก d
V_{fd}	= แรงดันไฟฟ้าในขดลวดสนาม
N_s	= จำนวนรอบที่เทียบเท่าของขดลวดสเตเตอร์
N_{kq1}, N_{kq2}	= จำนวนรอบที่เทียบเท่าของขดลวดแอมแปอร์ในแกนแม่เหล็ก q
N_{kd}	= จำนวนรอบที่เทียบเท่าของขดลวดแอมแปอร์ในแกนแม่เหล็ก d
N_{fd}	= จำนวนรอบที่เทียบเท่าของขดลวดสนาม

r_s	= ความต้านทานของขดลวดสเตเตอร์
r_{kq1}, r_{kq2}	= ความต้านทานของขดลวดแอมแปร์ในแกนแม่เหล็ก q
r_{kd}	= ความต้านทานของขดลวดแอมแปร์ในแกนแม่เหล็ก d
r_{fd}	= ความต้านทานของขดลวดสนาม
$\lambda_{as}, \lambda_{bs}, \lambda_{cs}$	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดสเตเตอร์ของเฟส a, b และ c
$\lambda_{qs}, \lambda_{ds}, \lambda_{0s}$	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดสเตเตอร์ของแกนแม่เหล็ก d, q และ 0
$\lambda_{ar}, \lambda_{br}, \lambda_{cr}$	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดโรเตอร์ของเฟส a, b และ c ในมอเตอร์เหนี่ยวนำ
$\lambda_{qr}, \lambda_{dr}, \lambda_{0r}$	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดโรเตอร์ของแกนแม่เหล็ก d, q และ 0 ในมอเตอร์เหนี่ยวนำ
$\lambda_{kq1}, \lambda_{kq2}$	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดแอมแปร์ในแกนแม่เหล็ก q
λ_{kd}	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดแอมแปร์ในแกนแม่เหล็ก d
λ_{fd}	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดสนาม
$\Psi_{as}, \Psi_{bs}, \Psi_{cs}$	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดสเตเตอร์ต่อวินาทีของเฟส a, b และ c
$\Psi_{qs}, \Psi_{ds}, \Psi_{0s}$	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดสเตเตอร์ต่อวินาทีของแกนแม่เหล็ก d, q และ 0
$\Psi_{ar}, \Psi_{br}, \Psi_{cr}$	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดโรเตอร์ต่อวินาทีของเฟส a, b และ c ในมอเตอร์เหนี่ยวนำ
$\Psi_{qr}, \Psi_{dr}, \Psi_{0r}$	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดโรเตอร์ต่อวินาทีของแกนแม่เหล็ก d, q และ 0 ในมอเตอร์เหนี่ยวนำ
Ψ_{kq1}, Ψ_{kq2}	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดแอมแปร์ต่อวินาทีในแกนแม่เหล็ก q
Ψ_{kd}	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดแอมแปร์ต่อวินาทีในแกนแม่เหล็ก d
Ψ_{fd}	= ฟลักซ์แม่เหล็กค้ำของขดลวดสนามต่อวินาที
L_{mq}, L_{md}	= magnetizing inductance ในแกนแม่เหล็ก q และ d
L_{1s}	= leakage inductance ของขดลวดสเตเตอร์

L_{1r}	=	leakage inductance ในโรเตอร์ของมอเตอร์เหนี่ยวนำ
L_{1kq1}, L_{1kq2}	=	leakage inductance ของขดลวดแอมแปร์ในแกนแม่เหล็ก q
L_{1kd}	=	leakage inductance ของขดลวดแอมแปร์ในแกนแม่เหล็ก d
L_{1fd}	=	leakage inductance ของขดลวดสนาม
X_{mq}, X_{md}	=	magnetizing reactance ในแกนแม่เหล็ก q และ d
X_{1s}	=	leakage reactance ของขดลวดสเตเตอร์
X_{1r}	=	leakage reactance ในโรเตอร์ของมอเตอร์เหนี่ยวนำ
X_{1kq1}, X_{1kq2}	=	leakage reactance ของขดลวดแอมแปร์ในแกนแม่เหล็ก q
X_{1kd}	=	leakage reactance ของขดลวดแอมแปร์ในแกนแม่เหล็ก d
X_{1fd}	=	leakage reactance ของขดลวดสนาม
SK_F	=	regulator stabilizing circuit gain
T_F	=	regulator stabilizing circuit time constant
K_A	=	regulator gain
T_{A1}, T_{A2}	=	regulator time constant
M	=	mutual inductance
X_M	=	mutual reactance
T_L	=	แรงบิดของไหล
δ	=	มุมทางไฟฟ้าของแรงดันภายในเครื่องกำเนิดไฟฟ้า
θ_r	=	มุมทางกลของโรเตอร์

ศูนย์วิทยุโทรคมนาคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย